

ПОГЛЯД

30 березня 2012 року 3 (138)

газета Ужгородського національного університету

Перші дослідження

Фото Галини МИХАЙЛОВОЇ

стор. 6

ПРИЗНАЧЕННЯ

Згідно з наказом ректора Ужгородського національного університету, професора М.М.Вегеша, на період відпустки проректора з науково-педагогічної роботи та перспектив розвитку Василя Васильовича Марини тимчасово виконувачем обов'язків проректора УжНУ з 26 березня 2012 р. призначено завідувача кафедрою туризму УжНУ, кандидата соціологічних наук Федора Федоровича Шандора.

Їй було б
уже 73...

стор.
4

Хто в
ляльки не
грає, той
щастя
не знає

стор.
8

Письменники
про
письменників

стор.
10

ЦИТАТА МІСЯЦЯ

Почуття гумору дуже допомагало б у важку хвилину!
Шкода тільки, що в таку хвилину воно, зазвичай, кудись зникає!

ЛІТЕРАТУРНА СТУДІЯ

Зустріч із поетом і прозаїком Василем Густі

У приміщенні головного корпусу Ужгородського університету відбувся вечір, у якому брали участь студенти різних відділень та всі охочі. Спеціальним гостем літературної студії став поет та прозаїк Василь Густі, який нещодавно одноголосно був обраний новим головою Спілки письменників Закарпаття.

У стінах УжНУ панувала справжня літературна атмосфера: студенти знайомилися між собою, читали вірші, прозу, обговорювали різні важливі питання та розповідали про новини із царини творчого слова. Поради, які дав В.Густі, вразили глибоким життєво-філософським зміс-

том. «Не дай, Боже, плюнути в душу, поранити письменницьке серце, коли крикуєте, адже, по-перше, дорікати може те не завжди справедливо, а по-друге, на завжди «відіб'єте» в людини бажання писати. Необхідно бути обережними, коли оцінюєте чужий твір», — зазначив митець. Також поет процитував Петра Скунця: «Література — не прогулянка, а важка робота». На запитання студентів хто може стати письменником гість відповів: «У літературу не треба нікого зтягувати, звідти нікого не потрібно виганяти». Потім В.Густі читав свої вірші із книжок «Ріка під кригою» та «Березове колесо». До речі, назва першої з них має доволі специфічне пояснення: наше життя — ріка, над якою нависли крига обов'язків, проблем, турбот, економічна крига, крига традицій. А

під чуйним керівництвом в.о. декана факультету романо-германської філології, письменника Михайла Рощка, який теж активно підтримує молоді таланти, чимало студентів наважилися продемонструвати свої твори. Тих, хто побоювався читати, умовив це зробити; дехто з ініціативи наставника декламував двічі. Дружня, тепла атмосфера допомагала студентам більше «розкритися».

Загалом літературний вечір був веселим і невимушеним, ми навіть не помітили, як темінь накрила землю чорною пеленою. Наприкінці літературної зустрічі В.Густі побажав ніколи не шкодувати за часом і насолоджуватися життям, тим більше в наші студентські роки.

Наталія КРИВАНІЧ,
студентка відділення журналістики.

ФОТОФАКТ

У Відділі карпатики Наукової бібліотеки УжНУ вшанували річницю Карпатської України, представивши відвідувачам книжкову виставку «Тернистий шлях до України». На огляд потрапили видання різних років, які присвячені вікопомним подіям із життя нашого краю.

Докладніше про заходи до річниці Карпатської України — на стор. 4-5

ОГОЛОШЕННЯ

Залікову книжку студента 3 курсу заочного відділення факультету суспільних наук спеціальності «Політологія» ЩЕРБЕЯ Михайла Михайловича вважати НЕДІЙСНОЮ.

Залікову книжку студента 4 курсу заочного відділення факультету суспільних наук спеціальності «Політологія» ОРЕНЬКА Василя Михайловича вважати НЕДІЙСНОЮ.

Залікову книжку студента 2 курсу заочного відділення факультету суспільних наук спеціальності «Політологія» ТРАВНИЦЬКОГО Йосипа Йосиповича вважати НЕДІЙСНОЮ.

У ПІДРОЗДІЛАХ

Студенти створюють нові туристичні маршрути

На географічному факультеті продовжують активно розробляти туристичні маршрути Закарпаттям.

Так, Мілена Петій зацікавилася гірськолижним маршрутом і розробила 10-денну подорож областю.

Новостворений шлях розпочинається на Великоберезнянщині й завершується в Мукачівському районі, пролягаючи через Кострино (Великоберезнянського району), Лумшори та Тур'ю Пасіку (Перечинського району), Солочин (Свалєвського району), Жденієво (Воловецького району), Верхній Студений, Подобовець та Пилипець (Міжгірського району), Рахів, Шаян (Хустського району) та Синяк (Мукачівського району).

Під час подорожі туристи матимуть змогу зайнятися зимовими видами спорту, пройтися пішохідними маршрутами, ознайомитися із закарпатським колоритом, скуштувати оригінальні страви.

Ще один студент-географ — Павло Готра — розробив спелеологічний маршрут Закарпаттям. Першого дня автор маршруту пропонує забезпечити учасників походу інструктажем та спеціальним обладнанням для походу в штольні Черемшина й Довгоруня та екскурсії печерами (Рухівський район). День включає у себе також піші 20-кілометрові походи з Рахова до Ділового й навпаки.

Другого дня студент рекомендує провести екскурсію печерою Молочний камінь, третього — печерою Ур. П.Готра перераховує необхідні речі, які потрібно мати із собою, коли вирушаєш в екстремальний похід: шолом для захисту голови, гумові чоботи або водостійкі черевики, цупкий одяг тощо. Оптимальна кількість учасників для цього маршруту — 10 осіб.

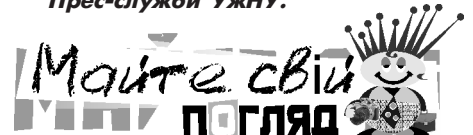
Крім того, Яна Поштаренко розробила маршрут водного туризму «Раф-

тинг Тисою». У своїй науковій роботі студентка зауважує, що цей маршрут охоплює Рахівський, Тячівський, Хустський та Виноградівський райони, де можна відвідати чимало цікавих місць. Туристичний шлях розрахований для фізично здорових людей віком від 18 до 55 років.

Екстремальний пригодницький тур розрахований на 5 днів, звичай, із травня до початку вересня. Загальна протяжність становить 95 — 110 км. Під час подорожі екскурсії проводяться в Рахівському (с.Дідове, Луг, Великий Бичків, Біла Церква), Тячівському (с.Солотвино, Грушово, Тересва, Беделля та м.Тячів), Хустському (с.Вишково та м.Хуст), Виноградівському (с.Королево та м.Виноградів) районах Закарпатської області.

А ще студентка кафедри туризму Руслана Блецька розробила маршрут фестивалів Закарпаття. Розпочинається він із фестивалю молодого вина «Закарпатське божоле». Студентка радить також відвідати спортивне змагання «Ужгородська регата». Для шанувальників місцевого колориту й оригінальних страв із перцю на туристичному шляху передбачені відвідини фестивалю «Добронська паприка». Крім того, охочі зможуть пересвідчатися в різноманітті закарпатської кухні можуть відвідати фестиваль мелаю (тобто кукурудзи), сливового леквару, ягід та гентешів (різників). Завершується подорож святковим дійством «На Синевир трембіти кличуть» та «Берег-фестом».

За інформацією географічного факультету та Прес-служби УжНУ.

КОБЗАРЕВІ ДНІ

Основоположник нової української літератури

Тарас Григорович Шевченко є митцем, творчість якого відображає тогочасну дійсність українців, але не втратила актуальності досі. Не всі знають про період кріпацтва, коли народився наш Кобзар. Зробивши невелике опитування серед молоді та людей середнього віку, зайвий раз у цьому переконалася.

Тільки одна дівчина — Галина (19 років) — знала точну дату народження

та смерті Тараса Шевченка — 9 березня 1814 — 10 березня 1861 рр. З інших лише троє знали число народження й смерті поета, друга частина опитаних узагалі не знала. Утім відрадно, що коли я поставила випадковій перехожій дівчині в Ужгороді запитання: «Ким для людей є Тарас Шевченко?», то була приємно вражена відповіддю: «Тарас Григорович для мене є основоположником української літератури». Отже, маємо

надію, що в майбутньому все ж співвітчизники знатимуть нашого видатного письменника, поета, художника, громадського діяча, справді співця народу й просто обдарованого українця. Хочеться тільки вірити, що з роками зацікавленість постаттю Т.Шевченка посилюватимуться.

Наталія ГАРАЙДИЧ,

студентка відділення журналістики
заочної форми навчання.

Ми – твої нащадки, великий Тарасе

9 березня 1814 року в селі Моринці (тепер Черкаської області) народився Тарас Григорович Шевченко — геніальний поет, визначний художник, мислитель, символ нації, який є світочем українського народу. І саме в перші дні березня ми вшановуємо пам'ять великого Кобзаря.

Із цього приводу всіх запросили у відділ наукової та художньої літератури Наукової бібліотеки УЖНУ. Тут була представлена виставка, присвячена життю та діяльності митця.

Вічно нетлінна творчість геніального сина України відчувається подихом життя, биттям гарячого людського серця. Безсмертна могутня сила таланту Шевченка, його проникливість і глибина думки, мужність та ніжність лірики, гострота й пристрасність слова, і щирість віршів і самовіддана любов до своєї Батьківщини, до свого народу.

ШЕВЧЕНКОВІ СЛОВА

«Без мови в світі нас нема».
Оці Шевченкові слова
Моє так вразили серденьку
І процвітають помаленьку.
О мово, страднице моя.
Оці луги, оці поля

Не раз топтали злії люди,
Не знав народ, що далі буде.
Тебе не раз топтали теж.
Знущання те не мало меж,
Почав занепадати народ
Без тебе, мово, без свобод.
Та пісня підіймала дух,
І біль згасав, згасав і вщух.
«Без тебе, мово, нам не жить» —
Народ замислився умиць.
Полинь же піснею до нас,
І зникне біль нестерпний враз.
Не помиливсь, Тарасе, ти,
Тож слава, слава навіки.

Вікторія КУХАРЕЦЬ,

студентка відділення журналістики.

«Незлим тихим словом»...

Із нагоди річниці від дня народження Тараса Шевченка в Ужгородському національному університеті був проведений захід. Одну з аудиторій заповнили студенти та викладачі філологічного факультету. Ім'я Великого Кобзаря — це уособлення в усьому світі й у літературі українського народу. Тому вшанувати пам'ять видатного поета прийшло чимало людей.

Ініціаторами заходу стали доцент Оксана Кузьма, викладач Віктор Шетеля та аспірант Катерина Шимоняк. Надзвичайно цікаво програму вели Катерина Богданівна та Євгеній Попович.

Відкрила свято О.Кузьма. У своєму вступному слові Оксана Юрїїв-

на дала цікаву характеристику місцю Т.Шевченка в українському суспільстві й вітчизняній культурі. Викладач також розповіла про те, як «Кобзар» поклав початок нового етапу в історії нашої літератури. Затамувавши подих, аудиторія із захопленням слухала поетичні твори митця у виконанні учасників заходу.

У залі панувала атмосфера єдиної української родини. Серце переповнювалося почуттям гордості й поваги. Пронизувало душу декламування творів Шевченка у виконанні студентів. Особливо велику увагу заслужили Світлана Лапига, Олеся Сабадош, Ангеліна Васильєва. А пісні на слова пое-

та та інсценізування поеми-містерії «Великий льох» окремі присутні сприйняли зі сльозами на очах. Насправді хотілося плакати, бо душу розривали спогади про діяча, якого ми згадуємо «незлим тихим словом».

Хочеться подякувати всім викладачам і студентам за участь у цьому святі й за любов до нашого невмирущого поета. Збулося пророчество Т.Шевченка: «...і оживе добра слава, слава України...» Пам'ять про світоча української нації, котрий віддав себе на жертвний вівтар для її свободи, назавжди закарбується в наших серцях.

Вікторія КУХАРЕЦЬ,

студентка відділення журналістики.

Приємна новина: у нашому університеті відбулася презентація збірки поезій Івана Рудого, яка має назву «Святе зло». Художнє оформлення книжки зробила сестра автора — Христина Віїтів. Свою першу збірку мінішній другокувник факультету суспільних наук (спеціальність «Психологія») видав у

Письменників УЖНУ додалося

7 класі, вона називалася «Прилетіли журавлі».

Презентацію ж нових віршів провели в одній з аудиторій ФСН. Зійшлися одногрупники юного письменника та його викладачі. Також були присутні головний редактор видавництва «Карпати» Борис Кушнір, закарпатська письменниця Христина Керита, доцент кафедри російської літератури Іван Сенько й заступник декана суспільних наук Володимир Гиря.

Першим виступив Б.Кушнір. Борис Григорович розповів, як працювалося з молодим письменником. Зазначив, що І.Рудий — лірик, здатний думати над своїми рядками. Далі виступив сам поет, який усім причетним подякував за під-

тримку та щиро зізнався: не дуже хотів видавати збірку, боявся осуду. А завершив свій виступ декламуванням одного з авторських віршів.

І.Сенько виділив риси ліричного героя: віруюча людина, патріот України й романтик. Іван Михайлович також додав, що авторові ще потрібно вчитися й удосконалюватися в поетичному слові.

На завершення презентації В.Гиря привітав юнака з непересічною подією й у свою чергу побажав йому творчої наснаги, плідної праці надалі, на досягнутому не зупинятися. Отже, з нетерпінням чекатимемо виходу нової книжки І.Рудого.

Яна ПРОДАН,

студентка відділення журналістики.

СЛАВНІ ДАТИ

Їй було б уже 73,

або Як в УжНУ відзначили день заснування Карпатської України

Підкарпатська Русь існувала як автономна територія (республіка) у складі Чехословацької республіки від 12 жовтня 1938 до 14 березня 1939 року. 15 березня було проголошено повну державну самостійність Карпатської України. На жаль, історія цієї історичної події тривала недовго — лише кілька днів. А як юридичний факт — 30 годин, від пізнього вечора 14 до ранку 16 березня 1939р. Новопроголошена держава перестала функціонувати через те, що більшу частину території окупували угорські війська. Але це не завадило Підкарпатській Русі стати однією з найяскравіших сторінок багатовікової боротьби за встановлення української державності.

ФОТО: МИКОЛА ПРОХОРОВ

Недарма цього місяця Закарпаттям прокотилася хвиля святкувань важливої для кожного з нас дати. УжНУ, звичайно, теж не залишився осторонь. На великій перерві у фойє головного корпусу зібралися й студенти. Представлені історичні стенди демонстрували славні та водночас трагічні події. Також присутні могли ознайомитися з виставкою видань, присвячених перипетіям 1938 — 1939 років. Обслуговували презентацію студенти-політологи, убрані в національні вишивані сорочки, що надавало особливого колориту святковому дійству.

Зворушливо пройшов і кінофільм «Собор на крові». Серія «Одна доба незалежності» продемонструвала коротку й трагічну історію Карпатської України. Документальна стрічка показала глядачам, як наші предки щиро й відчайдушно боролися за незалежність своєї країни. Глядачі мали змогу ознайомитися з діяльністю величного громадського діяча Августина Волошина, почути спогади учасників тих революційних для нашої історії подій.

Фільм неабияк припав до душі студентам. Так, четвертокурсниця словацького відділення філологічного факультету Олена Меденцій зазначила: «Найцікавішим у цьому заході був фільм. Стенди, звичайно, теж хороші. Представлено чимало книжок. Але саме відео виявилось надзвичайно емоційним, справжнім. Воно мене зачепило за живе!» До речі, стрічка є в Інтернеті, тому кожен має змогу переглянути її вдома, аби стати свідомішим українцем.

Окремою частиною святкувань виявилася наукова конференція, котра відбулася на факультеті суспільних наук. Захід відкрив доцент кафедри політоло-

гії Маріан Токар. Він наголосив на історичному значенні Підкарпатської Русі не тільки в контексті процесу українського державотворення, а й для українства в цілому світі загалом. Зокрема ведучий резюмував, що «утворення Карпатсько-Української держави стало результатом багаторічної діяльності українських патріотичних сил у всіх сферах суспільно-політичного життя. Завдяки активності політичних партій, товариств, окремих громадсько-культурних діячів поступово зростала національна свідомість краю. Останні фактично пройшли своєрідну еволюцію від угорських русинів до закарпатських українців. Через самоусвідомлення своєї ідентичності люд дійшов до ідеї політичної єдності з усім українським народом. Карпатська Україна отримала визнання історії та сучасної політичної науки. Героїчний виступ у 1939 році визнано одним з етапів українського державотворення, а лідер автономії Августин Волошин заслужено, хоч і посмертно, проголошений Героєм України».

Після промови М.Токара, до слова запросили третьокурсника історичного факультету Максима Молнара, котрий, акомпануючи на гітарі, чудово виконав січову баладу.

Далі ж розпочалися виступи інших студентів. Вони інформативно представили хроніку Карпатської України. Своє знання історії продемонстрували другокурсники-політологи. Зокрема Станіслав Данко розглянув «Карпато-українське питання наприкінці 1930-х років». Микола Микулянич розповів про «Вибори до Союму і проголошення незалежності Карпатської України». Роман Колоповець і Анатолій Головка у своїх виступах

показали шлях формування збройних сил і захист ними Карпатської України, а також про роль галичан у суспільно-політичних процесах того часу. Участь у конференції також узяли і студент-історик 3 курсу: Ярослав Горблянський оглянув «Формування українського уряду А.Волошина та його політику», а Богдан Михальчук представив публіці «Політичний портрет Августина Волошина».

Завершилися святкові заходи переглядом художньо-документального фільму «Грота солодкої землі», який уперше демонстрували в стінах нашого університету. Стрічка підготовлена закарпатськими дітьми 2009 року.

Завдяки зусиллям студентів та викладачів присутні змогли не просто дізнатися про важливі факти історії, а ніби побували в тій далекій епосі. Кожен частково пережив те, що колись відчували наші предки. Саме заради таких емоцій і організували свято. Адже чимало людей, якщо не стимулювати їх до роздумів, зокрема молодь, схильні забувати власну історію. Один із другокурсників-політологів ФСН Головка Анатолій (виступав із доповіддю «Галичани у Карпатській Україні») заявив: «Такі заходи ми будемо організовувати щорічно. Адже Карпатська Україна — це надзвичайно важлива частина нашого життя, котру потрібно досліджувати, а не просто пам'ятати про неї».

Слід додати, що «суспільники» радо сприймають бажання представників інших факультетів долучитися до подібних заходів. І тому наступного року чекають на всіх небайдужих, аби творити сучасне бачення Карпатської України разом.

Марічка ЧЕРНИЧКО,
студентка відділення журналістики.

СЛАВИМО

У нашій свідомості живе пам'ять про героїв

«Слава Україні!» — «Героям слава!» Такі привітання ми часто чуємо на західноукраїнських землях. Та чи хоч раз замислювалися, що саме вкладено в це вітання? Напевно, до глибоких роздумів не доходив жоден із нас.

Тож давайте поміркуємо, який саме зміст вкладено у вищезгадані вітання і що вони означають для закарпатця? Цим ми прославляємо не тільки Україну. Але як щодо героїв? Герої — це всі ті люди, які йшли на різноманітні жертви заради незалежності. Ви б запитали, хто вони? Та точної відповіді не знайде ніхто. Бо час стирає чимало імен, і справжнього Героя України ми можемо й не знати на ім'я, але відчувати серцем.

Кожен регіон має своїх героїв. Не виняток і Закарпаття, адже це куточок нашої країни, де в 1939 році було

здійснено спробу створення незалежної держави. 15 березня ми відзначили 73-ю річницю такої знаменної події. Саме в той далекий день закарпатський священник о. Августин Волошин на Соймі (з'їзді уряду) проголосив незалежну Карпатську Україну. Сталося це в приміщенні тогочасної гімназії, а сьогодні ЗОШ №1 м. Хуст. Столицею обрали саме місто над Тисою, оскільки Ужгород, Мукачеве та Берегово вже захопила гітлерівська Угорщина. У такій важкій ситуації уряд не побоявся проголосити незалежність. Та швидко догоріла її свіча.

Новостворена країна не протрималась і доби, загарбницька Угорщина розпочала наступ на Хуст. Вирішальний бій стався на Красному полі, де в нерівній боротьбі полягли Січові стрільці. На тому місці тепер стоїть меморіальний парк. Щороку до дня річниці, зазвичай 10 — 11 березня, проводиться всеукраїнський конкурс стрі-

лецької пісні. Цьогоріч відбувся вже вчетверте. У ньому брали участь колективи з усієї України. У день річниці на Красному полі проведено обласний мітинг-реквієм за полеглими бійцями. Тож коли закарпатець каже: «Героям слава!», ми повинні розуміти, що слава всім тим, чия пам'ять ушановуємо 15 березня, хто в першу чергу поліг на Красному полі. Мужня спроба незалежності навіки залишила слід як в історії нашого народу, так і в нашій свідомості. Тож СЛАВА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ! ХУСТСЬКИМ БІЙЦЯМ СЛАВА!

Діана СИЛИМОНКА,

студентка відділення журналістики
заочної форми навчання.

Читайте «Погляд» на сайті

відділення
журналістики
УжНУ:

mediazakarp.at.ua

СПОРТ

Пам'ятаючи історію, зміцнюючи дружбу

Річницю Карпатської України зустріли товариськими... партіями з волейболу

Філологічний факультет і факультет суспільних наук Ужгородського національного університету давно підтримують дружні стосунки. Тож не дивно, що за ініціативи викладачів обох підрозділів вирішено було провести товариський матч із волейболу. Вид спорту обрали не випадково. Адже обидві команди регулярно беруть участь у Спартакіаді УжНУ й демонструють високі результати. А власне зустріч присвятили річниці Карпатської України.

Фото Юлії ДУБ

На думку суспільників, для популяризації славного минулого добрі всі засоби, а філологи відзначили, що в 1920 — 1930-ті роки спорт виступав потужним джерелом патріотичного виховання, актуальність якого сьогодні теж не втрачено. Отож учасники взялися до справи...

Ігри хоч і були товариськими, але на майданчику весь час панували цікава боротьба і, як наслідок, інтрига. Спочатку філологи взяли хороший темп і впевнено повели в рахунок — 2:0. Відтак дещо розслабилися, а представники ФСН навпаки, заспокоїлися й налагодили гру. Це позначилося на співвідношенні сил — 2:2. У завершальній партії пристрасі досягли максимуму. Зрештою, в непростому протистоянні філологи мінімально здолали візаві (25:23) і святкували загальний успіх — 3:2.

Після цього вирішено було провести ще одну партію, і гравці факультету суспільних наук узяли реванш — 1:0. У підсумку перемогли дружба й історична пам'ять. Учасники ж зустрічі вирішили подібні матчі організовувати й надалі та закликали представників інших факультетів долучитися до подібних заходів.

Інф. «Погляду».

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Перші дослідження

Тепер майже для більшості університетської молоді, крім звичних лекційних та практичних завдань, постало ще одне невирішене питання — курсова робота. Для студентів і викладачів вона є ніби вироком. Перші повинні зібрати й у відповідний спосіб подати матеріал, а наставники — усе перевірити й належно оцінити.

Найважче, мабуть, доводиться першокурсникам, адже пошук потрібного фактажу й написання самої роботи займають чимало часу. Досвіду ж у цій справі катма. Кожен молодий дослідник обирає свій шлях для вирішення проблеми: просидіти до сутінків у бібліотеці чи на один вечір серйозно «потоваришувати» із «Гуглом»?

Не всі спроможні утриматися від легкого способу підготовки робіт. Насамперед у зв'язку з додатковим психологічним і фізичним тягарями. Часто, коли юнаки й дівчата ознайомлюються з темою дослідження й пробують зайнятися пошуком необхідних джерел, починається паніка. Комусь важко виокремити найголовніше, хтось після чотирьох пар не спроможний вести цілеспрямований пошук у книгозбірні, а багатьом доволі складно «маневрувати» в тенетах наукового стилю.

Якою ж постає реальна картина? Чи справляються студенти з поставленими завданнями, чи піддаються спокусі плагіату в роботах? Буває по-різному, але на кафедрах і факультетах у цілому роботу вибудовують так, щоб стимулювати студентів вчасно подавати роботи й при цьому мінімізувати рівень плагіату. Приміром, у підрозділах розроблені відповідні методичні посібники (особливо приємно вразив один із них на кафедрі теорії і методики фізичного виховання факультету фізичного виховання і спорту), постійно оновлюють теми курсових, а вже написані роботи одразу здають в архів, щоб унеможливити їх повторне використання. Зокрема така практика існує на факультеті фізичного виховання і спорту. На економічному підрозділі, скажімо, узагалі на захист запрошують фахівців з облдержадміністрації. Це стимулює студентів наполегливіше ставитися до курсових проектів. А ось якими є думки та враження викладачів.

Федір Шандор, завідувач кафедри туризму географічного факультету: «Проблема плагіату виникає невідомо, коли студент не ознайомлений із літературою та не володіє достатньою інформацією з навчальної дисципліни».

Володимир Гренджа, доцент кафедри системного аналізу і теорії оптимізації математичного факультету: «Проблема у студентів виникає з того, що вони несистематично працюють, знайомляться з літературою запізно й так само невчасно подають роботи для перевірки й захисту. Плагіату як такого не має, оскільки в нас досить оригінальні за-

вдання, пов'язані зі специфікою тематики кафедри».

Іван Чолос, доцент кафедри німецької філології факультету РГФ: «Головні недоліки пов'язані з тим, що студенти здебільшого роблять помилки в оформленні та гідно не опрацьовують теоретичну літературу».

Євгенія Самусь, старший викладач кафедри комп'ютерних систем і мереж інженерно-технічного факультету: «Здебільшого студенти дотримуються вимог щодо написання курсових робіт. На плагіат, як такий, не натрапляла, тому що у нас досить специфічні теми».

Любов Манівчук, викладач кафедри фінансів і кредиту економічного факультету: «Випускники 1-ї та 3-ї ужгородських шкіл, а також гімназії легше справляються з поставленими ними завданнями, тому що раніше доводилося працювати самостійно більше, ніж юнакам і дівчатам, які навчалися в інших школах».

Леся Газуда, доцент кафедри менеджменту і маркетингу економічного факультету: «Нашим четвертокурсникам важко доводиться. Перед ними постає завдання виробничої практики, тобто доводиться працювати безпосередньо з підприємствами. У наш час важко отримати дані з них, але студенти працюють і докладають значних зусиль, щоб отримати таку звітність».

А що з приводу курсових думають студенти? Для початку статистичні дані про те, які перешкоди трапляються на шляху до захисту курсових проектів, включаючи й сам захист.

Наводимо також думки та враження окремих першокурсників:

Керолайн Мозар, студентка юридичного факультету: «Коли я вперше побачила тему курсової, то відразу запанікувала. Проглянувши літературу, трохи заспокоїлася, тому що інформації виявилось достатньо. Але почавши працювати, переді мною постала нова проблема — структуралізації роботи. Особливо важко було вибрати головне».

Христина Пізняк, студентка економічного факультету: «Мені важко давалося поєднання курсової роботи з основним навчанням, тож у терміни не вклася».

Владислава Шелепець, студентка економічного факультету: «Уже першого семестру мого навчання в університеті довелося працювати над курсовою роботою. Звичайно, після школи таке завдання здалося важким».

Мар'яна Ребор, студентка юридичного факультету: «Я навчаюся як на стаціонарі юридичного, так і на заочному відділенні економічного факультетів. Саме навчання на двох підрозділів досить важко «потягнути», а тут ще й курсова. Звичайно, доводиться важко, але безсонні ночі дали свої результати — я з усім упоралася».

Що можна додати до сказаного. Мабуть, багато що, але ми все ж обмежимося словами небезвідомого Леонардо да Вінчі: «Якщо запастися терпінням і виявити старання, то посяні насіння знання неодмінно дасть добрі сходи. Навчання — корінь гіркий, та плід солодкий».

Отже, не такий страшний вовк, як його малюють. Не потрібно витрачати сили та енергію на хвилювання, а краще зібратися з думками й написати курсову роботу...

І хай вона стане ще одним вдалим «бойовим» хрещенням на шляху до отримання гідного звання «СТУДЕНТ»!
Вікторія ГУДЕБНЯК, Анна-Марія КУСТРЬО,

студентки відділення журналістики.

ОГОЛОШЕННЯ

Степан ПОП: «Будьте серйозними в навчанні й веселими в житті!»

*«Чого хвилюються народи
І люди замишляють зло?
Хто їм сказав: «Вінець природи»?
Хіба для них її чоло?»*

Л. Костенко

Одним із наймолодших і водночас найдіяльніших факультетів в УжНУ є географічний. Пропонуємо увазі читачів розмову з деканом цього підрозділу, професором, академіком АН технологічної кібернетики України С.ПОПОМ.

— Степане Степановичу, Ви — відомий фахівець у галузях фізичної електроніки та охорони довкілля. Ви — відомий науковець і педагог, політик і громадський діяч. Ваша турбота про охорону Карпат знайшла своє втілення у багатій європейській практиці. А як сприймається в рідному краї?

— Моя наукова, освітня та просвітницька діяльність щодо оптимізації природокористування в Карпатах загалом і в мальовничому краї, який ми звикли називати Закарпаттям, або Срібною Землею, сприймається позитивно та з порозумінням широким загалом, а фахівцями — із повагою. Я горджуся тим, що впродовж останніх понад 25 років, будучи вже відомим ученим-фізиком, долучився до природоохоронної діяльності. Спочатку як політик, голова постійної депутатської комісії облради з питань екології та раціонального використання природних ресурсів, а з 2005 року як завідувач кафедри географії та раціонального природокористування, декан географічного факультету Ужгородського національного університету. Уже чимало випускників нашого підрозділу із вдячністю згадують альма-матер та працюють на благо свого краю.

— Відомо, що природа — вічний зразок мистецтва, а найвизначніший та найблагодініший предмет у природі — людина. Як, на Вашу думку, чи зберігається між ними повноцінний взаємозв'язок?

— Людина — це і є найвище творіння Природи, її невід'ємна складова, а тому приречена навчитися жити в гармонії з іншими видами живих істот, бо є однією з них. Будучи наділеною розумом, людина творить могутні машини, зброю й здатна зруйнувати середовище, у якому живе.

На теперішній час, час інформаційної епохи, людство це усвідомлює. Тому є надія, цивілізація не загине, якщо навчимося гармонізувати свої стосунки з Природою, пізнаватимемо складні взаємозв'язки в системі «людина — навколишнє середовище».

— І знову ж таки: історія природи починається з добра, бо вона — творіння Боже; історія свободи — зі зла, бо вона є справою рук людських. А з чого починалася Ваша історія як науковця й педагога?

— Я виріс у вчительській сім'ї. Батько був біологом. У студентські роки мене наставляв старший брат Василь, який уже був викладачем Ужгородського університету. З другого курсу фізикоматематичного факультету до наукової роботи мене залучили тоді ще молоді кандидати наук І.Запісочний і С.Кишко, а на 4-му й 5-му курсах я вже працював лаборантом у науковій лабораторії найвідомішого в радянській академічній системі Фізико-технічного інституту ім. А.Ф.Іоффе (Ленінград), де й виконав під керівництвом професора В.Дукельського першу наукову роботу. Її було опубліковано в найпрестижнішому академічному журналі експериментальної й теоретичної фізики.

— Які казуси, смішні історії траплялися у Вашій практиці, у

Вашому житті? Скажімо, чимало людей вважають найвеселишим періодом свого життя студентські роки...

— Було чимало веселого в усі відрізки життя. У десятому класі мав юнацьке платонічне захоплення дев'ятикласницею, яка проживала в сусідньому селі. Воно хоч і знаходилося недалеко, але на другому боці річки Тиса. Після вечорниць я спізнився на поїзд і перепливав річку, щоб повернутись додому. Ясна місячна ніч, біля 12-ї години ночі, на мілководді з води піднімається голий хлопчина з вузлом одягу в руці. Чоловік, який ловив сіткою рибу, побачивши таке, кинув засоби та хутко втік і потім довго розказував усім про нечисту силу, котра прийшла опівночі до нього.

Так і в цілому з життєвої практики народжувалось чимало анекдотів, оскільки значна частина з того, що ми робили, була анекдотичною...

— При цьому бажав Вам серйозних успіхів у роботі й надалі.

— Дякую. А я у свою чергу бажав студентам залишатися серйозними в навчанні та веселими в житті.

**Розмову записала
Андріана МЕГІЦ,**

студентка відділення журналістики.

СПАРТАКІАДА

Від шахів – до волейболу, від медиків – до фізиків

Триває Спартакіада викладачів і співробітників УжНУ.

Черговим видом програми стали шахи. У турнірі взяли участь 12 факультетів. Команда медичного підрозділу за участі викладачів В.П.Фекети, П.П. Яцка та І.О.Липчея здобула перемогу, друге місце завоювали економісти, третіми стали математиками.

Не менш цікаво тривали волейбольні матчі. Кращими виявилися традиційно сильні фізики. Справжній фурор спричинив виступ філологів. Вони перемогли всіх суперників у групі, а в підсумку фінішували другими. Найдраматичнішою виявилася боротьба за «бронзу». Після перемоги в першій партії команда факультету суспільних наук поступалася представникам підрозділу фізичного виховання і спорту

в другій із критичним рахунком — 21:24. Утім очолюваний особисто деканом Юрієм Остапцем колектив у вирішальну мить згуртувався й таки зумів виграти — 27:25.

Наші вітання всім переможцям і призерам! А тим часом уже готуються до стартів нові спортсмени. Зокрема 4 й 5 квітня відповідно своєю майстерність випробуєть представники настільного тенісу й плавання.

НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ

ХТО В ЛЯЛЬКИ НЕ ГРАЄ, ТОЙ ЩАСТЯ НЕ ЗНАЄ

Для всіх любителів слов'янських обрядових ляльок-мотанок майстриня-журналістка Тетяна Когутич у Міжнародний жіночий день, 8 березня, проводить «гру в ляльки».

Таке незвичне святкування відбувається в одній із найцікавіших та по своєму привабливій історичній пам'ятці Закарпаття — Чинадієвському замку Сент-Міклош. Ця кам'яна велична фортеця була зведена в XIV столітті бароном Перені, пізніше добудована графом Телегді. Серед володарів споруди неабияку роль відігравали Ілона Зріні, її син Ференц II Ракоці, а також графи Шернборни. Та в XVII столітті фортецю значно пошкодили польські війська: 2 поверх ще й зараз не відреставрований, а де-не-де можна не дорахуватись навіть вікна...

Перед очима постала справжня фортеця, а біля входу до замку відвідувачів вітає художник Йосип Бартош. Він — чудова людина, котра дбає про замок уже понад 10 років: ремонтує дах, прибирає сміття, вставляє вікна та робить ремонт у приміщеннях споруди. Пан Йосип із задоволенням проводить екскурсії на території замку для цінителів прекрасного та любителів старовини. Ось і сьогодні, одягнений у білу сорочку, вишиту спереду, він виглядає, як справжній гуцул. Портніці (штани) підперезані широким складаним ременем — чересом, а на голові незвичний сьогодні головний убір — кресаня. Сивий гуцул, підпираючись на топірець-бартку, вітає всіх із Міжнародним жіночим днем, щиро бажає міцного здоров'я, безмежного кохання та постійного натхнення.

Оскільки чоловікам таким ремеслом займатися не дозволено, охочих «погратися в ляльки» виявилось усього 15, та й то переважно студенти УжНУ й місцеві педагоги.

Із хорошими враженнями заходимо до замку та відразу потрапляємо в Середньовіччя. Широка простора кімната з високою стелею, стіни прикрашені мечами, щитами, портретами власників замку, — усе відтворює дух тієї незвичної доби. А в самому центрі великого залу міцний дубовий стіл із лавками, де нас уже чекає підготовлена майстриня Тетяна. Привітавшись, жінка запросила всіх до столу. Присутні комфортно розмістилися за великим столом. 8-річ-

ній Єлизаветі Софілканич із Мукачева дуже пощастило, адже вона зайняла велике крісло Ілони Зріні, інші розмістились на лавках.

— Лялька-мотанка, — розпочинає лекцію майстриня, — українська народна лялька, символ жіночої мудрості, рідинний оберіг. Це одна з найдревніших іграшок і сакральних істот нашого народу, якій тисячі років.

Розрізняють вузлові й мотані ляльки. Виготовляють їх, як правило, жінки. Матеріал же різноманітний — дерево та камінь, солома й трава, глина, шкіра, тканина, нитки та волосся.

Колишні виховательки місцевого дитсадка Катерина Каратнюк та Мелана Туряниця кажуть, що прийшли заради цікавості. Пані Мелана привела із собою 10-річну внучку Аліну. «Нехай вчиться», — усміхається вихователька.

— Вважається, що лялька-мотанка повинна бути безликою, — продовжує журналістка. — Лялька, яка служить берегинею, — із хрестом замість обличчя, бо ж хрест є символом Сонця, життя й нових починань. Ці обереги виготовляються на різні потреби: аби людина одужала, на щасливу долю, аби вщух буревій, пішов дощ чи навпаки, припинилася злива... І називали їх по-різному: «желанниця», або «берегиня» (вважалося, що така лялька сприяє виконанню бажань), «зернушка» — на добрий урожай, «сонниця» — щоб сон був міцним і здоровим, «долюшка» — молодій нареченій на щасливе подружнє життя тощо.

Історія такої незвичної ляльки зацікавила всіх, але нам хочеться скоріше взятися до справи виготовлення власного оберегу. Пані Тетяна розпочинає майстер-клас із того, що пригощає всіх запашним трав'яним чаєм, відтак під народні пісні ми починаємо виготовляти мотанки.

Перед початком роботи майстриня додає, що при виготовленні ляльки-мотанки в жодному разі не використовується голка, а тільки нитки й тканина. Вона не шийється, а тільки мотається. Звідси й назва — МОТАНКА.

Отож усе починається з виготовлення голови. Майстриня змотує спіраль, а ми за нею. Це символ безконеч-

ності Буття та Вічності. Покриваємо спіраль тканиною, а потім голівку обмотуємо ниткою. Весь процес відображається у великому раритетному дзеркалі, а за ним пильно стежить єдинокорінь на стіні та скіфська баба.

— Обов'язково лялька мотається за рухом сонця — тоді вона принесе вдачу та щастя, — не відриваючись від роботи розповідає пані Тетяна.

«Хто в ляльку не грає, той щастя не знає», — примовляють присутні з метою задобрення кожен своєї мотанки. Так, приспівуючи, за годину ми вигодували по три ляльки: «желанницю», щоб збулося заповітне бажання, «десятиручку», аби справлятися з усіма хатніми справами, і лялька-немовля на продовження роду. Маленька Тімея, котра приїхала разом із мамою з Мукачева, засмутилася, що в її ляльки не вдалися ручки, і на наступні дівчинці не вистачило енергетичного заряду. Зате всі робили ляльки на позитиві й лише з натурального волокна, яке принесла майстриня.

Загалом ми вигодували 40 ляльок, які знайшли свою домівку й стали оберегами багатьох сімей після майстер-класу. Прощаючись з усіма, майстриня дає напутнє слово лялькарям-початківцям: «хто в ляльки не грає, той щастя не знає»...

Підготувала Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

ВРАЖЕННЯ

Дороговказ, яким потрібно йти

Кожен із нас обирає свою життєву дорогу, бо у кожного своя мета. Але є ще якісь чинники, які штовхають нас на той чи інший шлях. У всьому цьому має бути, думається, причинний поштовх, наріжний камінь, із якого все починається.

Ще в шкільні роки до моїх рук потрапила газета з текстом, який не можна було вільно читати, бо кожне слово, кожен вислів змушував читача задуматися над сказаним. Пам'ять стерла назву того нарису, залишивши тільки автора — Мирослава Дочинця (можливо, тому, що прізвище поширене в нашому селі) та головного героя — діда Кундю. Щось віддалено подібне ми відчуваємо в шолохівському дідові Жукареві чи дідові Свириді із «Зенітки» Остапа Вишні. Ця подібність проглядається в неординарності персонажів.

Герой М.Дочинця — представник іншої етнічної культури, котрий окремі типові риси успадкував саме від неї. У тому числі — хизування, що здебільш виходить боком чи приводить до смішного. Юний Кундя пішов зустрічати червонозоряних визволителів, почепивши на руку блискучого годинника. Коли так званий визволитель побачив годинника, то підійшов до юнака й жорстко сказав: «Давай сюда, мать твою!...» Оце сакраментальне

«мать твою...» перекреслило всю мовну еквілібристику, яка існувала в літературі та ЗМІ, що рожевими барвами описували слюзи радості, дружні обійми, море квітів, котримі зустрічали закарпатці своїх визволителів. Ця подробиця, втілена у факт — ознака високого таланту публіциста. А їх у нарисі М.Дочинця чимало, і всі кличуть до роздумів.

Таким було перше знайомство з творчістю Мирослава Дочинця. Воно послугувало наріжним каменем, який покликав мене в журналістику. Та виявилось не все просто: реальна дійсність стала значно складнішою, ніж та, якою мені уявлялась. З'ясувалося, на шляху до мети потрібно ще багато чого, крім власної мрії про журналістську роботу. Та й панна Доля не завжди повертається обличчям. Остаточою в сказаному переконалася, коли трохи глибше ознайомилась із творчістю вищезгаданого талановитого журналіста. Зокрема із книжкою «Многая літа, благая літа», що стала українським бестселером. Про неї чимало написано та сказано.

М.Дочинець — зразок, як потрібно писати, для тих, хто вирішив обрати професію масмедійника. У автора кожна фраза, кожна подробиця відзначаються мистецькою досконалістю, виконують не лише пізнавальну функцію, але й виховну, естетичну, сповнені глибокої експресивності. Перед читачем постає великий майстер. Для нього слово — велич-

не кресало, що викресує іскри багатогранного людського життя. Хотілось би писати так, як пан Мирослав, та, мабуть, потрібен Господній талант. Адже мова не лише про талановитого письменника й публіциста, але й вартового, котрий стоїть на чатах нашої етнічної культури, не дає їй зникнути. Часте вживання діалектизмів, що є основними ознаками етнічної культури, збагачує українську мову, і таке вживання доцільне, а лексичне значення слів зрозуміле з контексту.

Шкода, що М.Дочинець не став лауреатом премії імені Тараса Шевченка, однак, думається, вона від автора в майбутньому нікуди не дінеється. Головне — справжній митець прозвучав. У нього все попереду.

Навряд чи комусь із нас вдасться досягти рівня такого таланту, але рівень шляхетності й вихованості, як у славного відомого мукачівця, доступний кожному. До цього варто прагнути. Мене до глибини душі вразило ставлення автора до Петра Мідянки, адже обидва вони значилися претендентами на найвищу літературну нагороду, яка дісталася саме П.Мідянці. Тут же пан Мирослав на сторінках Інтернету з неабиякою душевною теплою відгукуються про лауреата премії, дає йому високу оцінку, згадує дружбу з ним ще від шкільних років. І все це звучить щиро, піднесено, експресивно начислено, що піднімає творчу велич М.Дочинця на ще вищий щабель.

Тетяна КОСТЕВИЧ,

студентка відділення журналістики.

КНИГОЗБІРНЯ

Стіни натхнення

Часто буває так, що знаючи людину, ми рідко зазираємо до неї в душу й зовсім не здогадуємося, чим багата й наповнена та чи інша особа. А скільки разів за своє навчання ви зазирали в душу УжНУ? Запитайте, де це? А я з радістю відповім — у бібліотеці. Ось серце й душа нашої альма-матер. Кожен із нас повинен до книгозбірні в пошуках певної інформації, аби збагатитися нею, і не тому, що викладач змусив, а за власним щирим бажанням.

Ось і мені цікаво було відвідати «стіни натхнення». Чому саме так? А ви сходіть, дізнайтеся, можливо, для вас це буде дещо інше. Але в будь-якому разі пірнете в дивовижний світ книжок та духовного багатства. До речі, не всі знають, особливо зі студентів, що бібліотека Ужгородського національного університету — ровесниця рідного вишу. Історія нашої книгозбірні розпочалася в жовтні 1945 р., коли Рада Народних Комісарів УРСР і ЦК КП(б) України постановили відкрити державний виш в Ужгороді разом саме з книгозбіркою. Установа пройшла тривалий і складний шлях становлення й розвитку. Зараз, маючи вагомими можливості для пізнання глибин знань, ми не задумуємося над тим, що все колись розпочиналося з однієї ста-

ренської кімнати на першому поверсі державної реальної гімназії (нині вул. Підгірна, 46), де сьогодні розташований хімічний факультет. Тоді бібліотека мала тільки чотирьох штатних працівників. Лише через півроку розширилася до двох кімнат, а з часом і до трьох. Зростання книжкового фонду вимагало розширення площі, але не все відбувалося одразу. Тільки з часом, 1949 р., Наукова бібліотека Ужгородського університету перемістилася в передане йому ухвалою виконкому Закарпатської обласної ради народних депутатів від 5 квітня приміщення резиденції Мукачівської греко-католицької єпархії.

Сьогодні до вашої уваги представлено цілу країну знань, кожному своє. Відділ обслуговування — один із найбільших структурних підрозділів установи. Він має розгалужену систему абонементів і читальних залів. Скажімо, абонементи художньої, наукової, природознавчої, економічної та юридичної наук. Також абонемент підручників, міжбібліотечна та універсальна читальна зала. Вас обслуговують високопрофесійні фахівці. Вони старанно допомагають в правильному виборі інформації.

Кожен відділ бібліотеки цікавий та багатий по-своєму. Але якщо від книжок розбігаються очі, то для цього існують каталоги, котрі допоможуть краще зорієнтуватися. Блукаючи «стінами натхнення», кожен двері є цікавим маленьким світом, який змушує відкрити ширше очі. Навіть спро-

бувавши зайти в якийсь відділ навмання, навряд чи помилитеся. У цьому я переконалася на власному досвіді. Цікавим для мене, приміром, видався відділ Карпатики, створений ще 1991 р. на базі колишнього спецсховища. Фонд нараховує майже 2200 одиниць книжок і підшивок періодики. Кращі з них сягають середини XIX ст. Серед них — література різними, переважно східнослов'янськими мовами. Тут зберігаються книжкові й періодичні видання, альманахи, календарі, підручники тощо, присвячені питанням історії Закарпаття, освіти, культури, мовознавства, літературознавства, природничим наукам. До послуг користувачів у відділі є каталоги й картотеки.

Останнім часом фонд відділу поповнився колекцією нових праць про населені пункти Закарпатської області. Переважна більшість цієї літератури надійшла від авторів у подарунок книгозбірні. Колекція була б набагато повнішою, якби бібліотека отримувала обов'язковий примірник від усіх закарпатських видавництв. Популярністю серед читачів користуються матеріали, що стосуються діяльності «Просвіти», «Общества ім. А.Духновича» в 20 — 30-ті роки XX ст., звіти з діяльності цих товариств та їхні календарі. Установа підтримує добрі стосунки з культурно-освітніми організаціями міста й щороку отримує нові видання.

Отже, блукаючи стінами бібліотеки, можна збагатитися цінними знаннями та незабутнім досвідом, як це зробила я. І пам'ятаймо, що книжки — це життя. Кожна з них приховує свою історію, мораль та цінність, що є запорукою успіху.

Мирослава ТУРОК,

студентка відділення журналістики.

□ І СЛОВОМ ЄДИНИМ

Письменники про письменників

3 березня відбувся Всесвітній день письменника, який почали відзначати за рішенням 48-го конгресу Міжнародного ПЕН-клубу (назва походить від слів poets — поети, essayists — нарисовці, novelists — романісти), що відбувся 1986 року.

Ще з давніх-давен люди хотіли дізнатися про поетів більше, ніж досі було відомо, адже вони хоч і такі самі люди, як інші, але чимось-таки відрізняються. Та неможливо довідатися абсолютно все, тим більше потрібно враховувати той факт, що кожний письменник — індивідуальний, має свої таємниці. Утім, за твердженням давньогрецьких філософів, чим більше ти питаєш, тим більше дізнаєшся. Отож і ми вирішили довідатися про поетів більше від самих поетів і тих, які наближені до них максимально — наших викладачів, бо ж хто, як не сам поет, може сказати більше, ніж нам відомо, про свій внутрішній світ, уподобання, проблеми й турботи, мрії та реальність, надії й розчарування...

Михайло Рощко, член Спілки письменників України, доцент, завідувач кафедри французької мови та зарубіжної літератури: «Людина, яка освічена й хоче сказати щось цікаве, потрібне та корисне, звичайно повинна мати багатий внутрішній світ, але до таких людей належать не лише поети, а й художники, композитори, вчені, видатні діячі, люди, які здійснюють відкриття. Я вже й не кажу про релігійних пророків, які набагато, мабуть, більше несуть у світ, ніж письменники. Кожний поет сприймає світ по-різному. Твір залежить від таланту: є хороша поезія, є погана проза, і навпаки. Якщо письменник не випереджає час, не заглядає далеко вперед, він може бути модний для сучасників і не цікавий для наступних поколінь. Достоевський, наприклад, письменник, який донині актуальний, тобто людина випередила своє покоління на сто, на двісті років уперед, але таких одиниць у світі. Більшість може випереджати на десять — двадцять років, дехто може бути сучасним, але ненадовго. Погано, якщо письменник навіть сучасників добре не розуміє, якщо йому бракує інтелекту, професійності, освіти тощо. Професійний письменник мав би писати щодня. Крім того, ще може сказати, що є поети, для яких головне — це заробити гроші, і пишуть відповідно, популярне «чтиво», цікаве натовпу; є поети, які хочуть «поставити» себе вище всіх і заробити славу; є поети, які дійсно хочуть донести якісь нові знання й нове бачення до читачів».

Сергій Федака, член Спілки письменників України, професор кафедри історії України: «Математик, скажімо, усе бачить через кількісні показники, поет, коли пише твір, намагається вмістити світ у такі показники, як фабула, сюжет, кульмінація. Серед українських письменників, твори

яких найбільше люблю читати, могу назвати Андрія Куркова та Юрія Андруховича. Вони неодноразово приїздили в УжНУ. Ще назву Оксану Забужко, котра не була в альма-матер, але, сподіваюсь, приїде теж, а також Михайла Слабошпицького. Книга, яку найбільше люблю читати — це, безперечно, «Кобзар», бо до неї хочеться повертатися й повертатися, та й по-різному сприймаєш її в школі, на студентських лавах, у дорослому житті. Тільки згодом розумієш увесь глибинний зміст філософії Шевченка. Поетів тепер доволі багато. Українська література останні десятиліття переживає підйом, є на кого орієнтуватися».

Володимир Сурнін, доцент кафедри нової, новітньої історії та історіографії: «Письменник — це людина, небайдужа до життя навколишніх людей: рідних і нерідних, своєї чи жителів інших країн, їхнього горя, страждань, переживань, невдач, поразок; він болісно переживає різні трагедії (навіть якщо вони пов'язані з вуличними собаками), засмучується, коли плюндрують природу. І незалежно, хто поет — жінка чи чоловік, прозаїк чи поет, — страждання однакові. Різниця між прозаїком і поетом лише в тому, що під час написання якогось твору прозаїк більше схильний до побудови певного плану, має чітко визначені рамки, а поет більше підвладний спонтанності, музи. Кожен із нас є особистістю, але ніхто не може похвалитися, що пізнав себе. Однак поет у широкому розумінні — це та особа, якій дано глибше проникнути в тканину буття, людсько-го мислення й дати версію свого розуміння тих чи інших явищ або подій. Щодо того, скільки письменник має годин на день писати, то відомі класики (Толстой, Чехов) зазначали: якщо півдня не писатимуть, наприклад, зранку до обіду, то день прожили марно. Я вважаю, що з одного боку в сказаному є рація, а з іншого — неможливо в сучасному світі дотримуватися подібного графіку, як б велике бажання не було. Щодо білого вірша, то я його не дуже схвалюю, бо деякі автори «ховаються» в ньому, тобто написати римовано доволі важко».

Іван Михайлович Сенько, доцент, завідувач кафедри російської літератури філологічного факультету: «Як у фольклориста, у мене є три ідеали. Перший — Петро Васильович Лінтур — мій учитель, викладач альма-матер. Він почав вивчати два жанри досить ґрунтовно — це казки й балади, видав їх у науково-популярному оформленні як «Казки Андрія Калина» із села Горінчева Хустського району. Зазначена книжка перекладалася пізніше чеською й російською мовами. Другий мій ідеал — Іван Франко — на європейському рівні зробив класифікацію всіх жанрів фольклору. Третій — Володимир Гнатюк — був у шести експедиціях по збиранню казок на Закарпатті. Він керувався девізом: «Правда над усе». Щодо

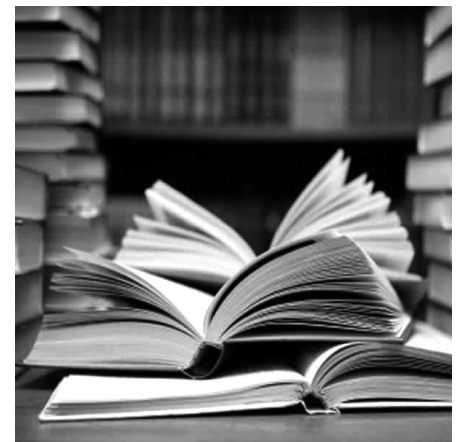
мого доробку, то маю перш за все видання, присвячені Лінтуру — «Зачаровані казкою» й «Три золоті слова». До другої книжки ввійшли казки, записані ним від трьох казкарів. А ще я видав запис казок, переказів, приповісток казкаря Михайла Шопляка з мого рідного села Келичина, що на Міжгірщині. «Чарівна торба» вийшла також із моїх записів. «Як то давно було» — це записи, починаючи з 1959 року до кінця минулого століття. Я — фольклорист, тому збирав і коломийки. Їх з'явилося 4 тисячі в збірнику «Як зачути коломийку». «Ходили опришки» — перекази, пісні, різні жанри про опришківський рух від його зародження, XVIII ст., до початку ХХ. Видав і «Притчі українського народу». Притча — досить рідкісний жанр. Побачила світ і збірка легенд «Коли Христос по землі ходив»...

Зазначеними збірками-зібраннями усної народної творчості хочу показати сучасному читачеві, наскільки велика мудрість живе в пам'яті народу. І до неї потрібно прислухатися, настільки закарпатець мислить художньо, поетично, настільки сильно його творчість входить органічно складовою частиною до всеукраїнського фольклору. Знаєте, дуже важко збирати казки, бо треба побувати в різних селах, знайти оповідача, щоб поділився мудрістю, а раніше без технічних засобів збирати твори було доволі клопітно. За часів СРСР узагалі не хотіли публікувати. Доводилося погоджуватися на компроміси, жертвувати в деяких місцях автентичністю. Але я обов'язково привчав студентів, щоб збирали й записували народну творчість відповідно до всіх вимог, як робили це Лінтур, Франко, Гнатюк».

Ось такими виявилися думки. А що думаєте ви, шановні читачі з приводу письменницької праці?

Наталія КРИВАНІЧ,

студентка відділення журналістики.

Читайте
ПОГЛЯД

ДОСЯГНЕННЯ

Стоматологи запроваджують нові технології

Операцію на зубі вже проводять під мікроскопом

Стоматологічний факультет УжНУ зробив ще один якісний крок у навчанні майбутніх стоматологів: 22 березня студенти мали змогу в онлайн-режимі спостерігати (а отже, і навчатися) за операцією з використанням новітніх технологій, зокрема за допомогою мікроскопа.

Першу операцію переглянули не тільки студенти-стоматологи, а й голова обласної ради Іван Балоба, перший заступник Ужгородського міського голови Віктор Трикур, депутати обласної ради. До цієї події вони мають безпосередній стосунок, адже такий сучасний німецький мікроскоп для ендодонції AM-3501 придбаний за кошти обласного бюджету й коштував близько 91,5 тисячі гривень. Ще майже у 15 тисяч гривень обійшлась відеокамера для пристрою.

Загалом це не перші кошти, які виділені з обласного бюджету для розвитку стоматологічного факультету. Обласна рада прийняла «Програму підготовки та перепідготовки лікарів-стоматологів,

лікарів-інтернів, студентів стоматологічного факультету Ужгородського національного університету». І з 2008 року за цією програмою вже профінансовано 700 тисяч гривень. За кошти обласного бюджету придбано панорамний рентген, 6 стоматустановок, радіовізіограф, фізіотерапевтичний кабінет та частково устаткування для клінічної зубопротезної лабораторії.

Асистент кафедри терапевтичної стоматології Ірена Бобиляк та асистент кафедри дитячої стоматології Едіта Дячук проводили ендодонтичну операцію за допомогою спеціального мікроскопа. Це дозволило збільшити зуб у 40 разів і провести лікування дійсно на високому професійному рівні, адже зазвичай, лікуючи канали зуба, лікар працює тільки послуговуючись рентгенівським знімком і практично наосліп — завдяки дотику й чутливості рук.

У багатьох випадках анатомічні особливості зуба — його структуру, систему кореневих каналів, крайове прилягання пломб — без збільшення не вдається побачити. Мікроскоп усе це бачить, до того ж легко виявляє й додаткові канали,

тріщину або перфорацію кореня, що дозволяє під час лікування запобігти багатьом ускладненням.

Робота з операційним мікроскопом супроводжується виведенням зображення на монітор комп'ютера — для паралельного спостереження за процесом ендодонтичного лікування, отримання фотографій або записів етапів процесу лікування в цифровому форматі та навчання студентів у режимі онлайн.

«Сьогодні стоматологічний факультет Ужгородського національного університету по праву може пишатися і своїми кадрами, й матеріально-технічною базою — вони в нас одні з кращих в Україні. Скажу тільки, що подібні операції під силу не багатьом, адже мікроскопи такого рівня на сьогодні мають не більше п'яти вітчизняних клінік, а у вищих навчальних закладах нашої держави, також Угорщини, Словаччини, Чехії — жодного. Ми ж маємо», — зазначає з гордістю декан стоматологічного факультету, професор Юрій Переста.

Христина МИГАЛИНА,

студентка відділення журналістики.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

У КОЖНОГО СВОЯ ДОЛЯ,
або Чи важко в наш час знайти роботу?

Кожен прагне здобути вищу освіту, знайти чудову роботу, яка не лише забезпечуватиме матеріально, а й принесе моральне задоволення. Проте в наш час не всі мрії стають реальністю, адже після закінчення вищого навчального закладу зазвичай не так легко працювати за фахом.

Більшість моїх знайомих обирають великі міста, адже мають у планах саме там знайти престижну роботу й зажити щасливо. Утім мене осянула думка-запитання: яка перспектива працевлаштування в моєму рідному місті Берегові? Завдання полягало в тому, щоби знайти роботу, яка зможе мене, заочника філологічного факультету, забезпечити матеріально та морально!

Почала свої пошуки з газет та Інтернету. Ужгородський часопис «Закарпатські оголошення» не надав тієї інформації, яку очікувала. Знайшовши лише два повідомлення з берегівськими координатами, зателефонувала за вказаними номерами, але почула відповідь: на роботу потрібні люди з вищою спеціальною освітою. Світова мережа теж не допомогла. Наступного дня вирішила звернутися до місцевих установ, завітати на фірми, відвідати товариства, бізнесові структури. Почала свої пошуки з центральної площі Кошута, адже саме тут «перспектив» майбутньої роботи найбільше. Обійшла довколишні аптеки, банківські структури, заглянула до юридичних контор, про-

те всюди чатувала однозначна відповідь — Ні! Адже в мене, на жаль, поки що немає ні вищої освіти, ні відповідного досвіду роботи за фахом. Без фармацевтичних, юридичних та економічних знань тощо могла б отримати в цих установах лише роботу хіба що прибиральниці. Та, зізнатися чесно, це не входило в мої подальші життєві плани.

Більше сподівалася, звичайно ж, на працевлаштування в крамницях, адже для продавців одягу, канцелярських товарів і продуктів харчування (і не тільки) вища освіта не обов'язкова. Мені було досить дивно, що вагомий відсоток приватних підприємців надає перевагу самостійній діяльності, тобто в одній особі поєднуються три-чотири фахи. Власники ж магазинів із цього приводу мають свою думку: не хотіли б довіряти бізнес іншій людині, бо втрачається прибуток — основна рушійна сила підприємництва.

Єдиним місцем, де отримала хоч якісь шанси дістати роботу, виявилися кафе-бари. Проте в більшості з них наголошували, що вільних робочих місць поки що немає, але як тільки з'являться, мені відразу зателефонують. Отже, номер мого мобільного з повідомленням про можливість опинитися за бар-стійкою можуть набрати будь-якої миті. Натомість у Берегівському міськрайонному центрі зайнятості запропонували профкурси, які б тривали кілька місяців, до того ж платні.

Спілкуючись зі знайомими, сформувала для себе певну міську статистику: роботу в Берегові можуть отримати на-

віть особи без навиків і вищої освіти, натомість людина з вишівським дипломом, але без зв'язків обвиватиме пороги омріяної установи довго та безрезультатно. Виходить, навіть не знаючи математики чи права, ви маєте змогу стати юристом чи банкіром, до того ж шанси подвоюються, якщо ваші батьки чи їх знайомі працюють у відповідній структурі. Отже, про справедливість наразі не йдеться. Невже в Бога тепер потрібно просити не розуму й таланту, а вдалих, корисних контактів?

Я вважаю, цю ситуацію варто почати змінювати вже сьогодні. Тоді молоді особи після закінчення вишів будуватимуть плани не в «закордонах» нашої країни, а на землі милої батьківщини. Як писав Іван Франко: «Нам пора для України жити!»

Кожен роботодавець повинен задуматися: що краще — взяти на роботу родича або знайомого чи людину, яка віддаватиме душу улюбленій справі? Бо тільки так результат праці підвищиться до небаченого рівня. Ще одна думка з цього приводу: не секрет, що більшість студентів останнім часом обирають роботу з високою зарплатнею, забувши про свої мрії. Приміром, той, хто хотів бути художником, став юристом, льотчик опинився у... міліції, співак працює менеджером, танцюрист пішов у економісти. Словом, яка користь із їхньої професії, якщо вона не приносить радості життю. Варто простувати омріяним шляхом і робити ту справу, яка дає натхнення душі й тілу, стимулює рух уперед. Недарма колись філософ Конфуцій зазначав: «Візьмися за улюблену справу, і тоді ти більше не повинен будеш працювати жодного дня у своєму житті».

Тетяна СОЙМА,

студентка відділення журналістики заочної форми навчання.

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ

Привітали!

19 березня 82 роки тому народилася відома українська поетеса Ліна Василівна Костенко. Всією Україною в її честь організували різні флешмоби, творчі вечори. Не залишилися осторонь і студенти нашого університету. Невеличкий літературний вечір, хоча скоріше денне зібрання, влаштували другокурсники відділення журналістики.

Зібралися у своїй аудиторії. Дійство розпочалося зі вступу Світлани Лапиги та Оксани Ажнюк, які зокрема й були головними організаторами. Дівчата вирішили бути небагатослівними, а тому показали відео, на якому про Ліну Василівну говорили відомі люди.

Далі студенти почали зачитувати вірші поетеси, роблячи невеличкий відступ із поясненням, чому вибрали саме цю поезію. Для окремих рядків, котрі найбільше вразили, намагалися підібрати предмети-відповідники: годинник, книжку, листи, монети. Вмикали аудіозаписи віршів, покладених на музику, цитованих видатними постатями України. Озвучили й уривки з прес-конференції Ліни Костенко, в одній із яких вона заявила, що саме журналісти — це сила нашої держави.

На завершення було зазначено, що ми не маємо вставати з колін, оскільки на них ніколи не стояли. Сказана фраза надовго змусила задуматись аудиторію. Завершальним штрихом літератур-

ного вечора виявилось музичне привітання ще однієї іменинниці, котра нещодавно відсвяткувала свій день народження. Тому насамкінець щиро привітали нашого викладача, заступника де-

кана філологічного факультету, доцентка Галину Василівну Шумицьку з таким гарним святом.

Марія ПИЛИП,

студентка відділення журналістики.

ЗУСТРІЧІ

Владимир Мезенцев: «Я вірю в Україну!»

У гості до Прес-клубу молодого журналіста завітала нова персона. Цього разу — словацький масмедійник Владимир Мезенцев. Він навчався в Одесі на матроса, але доля розпорядилася так, що став журналістом. Гість шукав романтики в житті, бо читав різні пригодницькі романи, тому поїхав близько до моря, в Україну, аби стати моряком. Однак навчатися було важко, оскільки доводилося чимало вчити математики.

Шановний гість розповів і про головні проблеми української журналістики. «Бандитизм і кримінал. На цьому працюють медіа». В.Мезенцев також згадав, як одного разу до нього підійшла дівчина й спитала: «А що ви думаєте про наше майбутнє?» Коли пан Владимир відповів, то співрозмовниця неабияк здивувалася, адже у відповідь почула: «Я вірю в Україну!». «Мабуть, вона чекала, що я почну описувати проблеми вашої держави», — додав журналіст.

Під час зустрічі йшлося також про мовні проблеми слов'ян («Ми повинні гордитися тим, що ми — слов'яни, бо нам задрить весь світ»). Ще В.Мезенцев зазначив, що українські журналісти не мають можливості вільно їздити за кордон, наскільки це можуть робити їхні колеги-словаки.

По завершенні студенти поставили запитання досвідченому масмедійнику, який порушив доволі актуальні для студентів-журналістів питання.

Наталія ВАРВАРИНЕЦЬ,

студентка відділення журналістики.

Завідувач кафедри словацької філології Світлана ПАХОМОВА та Владимир МЕЗЕНЦЕВ

**КОНКУРС
«ЕСЕ
ПРО ВСЕ»**
Стежте за оголошеннями в УжНУ!

Читайте «Погляд» на сайтах УжНУ —

univ.uzhgorod.ua
та відділення журналістики —
mediazakarp.at.ua

ВРАЖЕННЯ

Мідянка продав луйтру за 260 тисяч

Звістка про те, що Петро Мідянка став лауреатом премії імені Тараса Шевченка в галузі літератури, швидким птахом облетіла Тячівщину. Днями була вдома й мала змогу вочевидь переконатися, скільки радості принесла ця новина. Гордістю Тячівщини був Іван Чендей — лауреат Шевченківської премії, а нині вже й інший триумфатор. Який ще район може похвалитись таким успіхом?

Як повідомлялося в ЗМІ, урочиста церемонія нагородження лауреатів відбулася в Канівському літературно-меморіальному музеї імені Тараса Шевченка з нагоди святкування 198-ї річниці від дня народження Великого Кобзаря. Під час церемонії Президент України Віктор Янукович привітав нашого поета-земляка, з високою нагородою, побажавши йому творчих успіхів і особистого щастя.

П.Мідянка відомий нам як автор багатьох поетичних збірок, серед них: «Зелений фирес», «Фараметлики», «Срібний примаш», «Дижма», «Ярмінок», «Вірші з поду», «Мараморський розлом». Шевченківську премію йому присуджено за збірку поезій «Луйтра в небо». Ця премія є оста-

точним і найвищим визнанням таланту автора. Найбільшою ж його заслугою є те, що поет в українській літературі став основоположником постмодернізму, який є модним у західноєвропейській творчості. Хочеться зауважити, що названий стиль сприймається неоднозначно вітчизняним читачем, як і поезія П.Мідянки, бо всяка новинка важко прокладає собі дорогу. Однією з головних ознак постмодернізму вважається широке використання діалектизмів. Це завдає певних труднощів при читанні авторської поезії. А тому дехто з київських критиків пропонує перекласти поезію Мідянки українською мовою. Окремі діалектизми в творчості поета зрозумілі лише вузькому колу читачів. Серед них і слово «луйтра» (драбина). Значення його незрозуміле навіть більшості закарпатців.

Є, яка випливає з Біблії, про те, що немає пророка у своїй Вітчизні. Задрісникам П.Мідянки в голову не вкладається, що цей селянин, котрий живе в Тисоловому — глухому селі неподалік від Широкого Лугу, яке притулилося до високих полонин, вивозить гній у поле, удобрює землю, оре її, а потім усе літо працює з мотикою: вирощує картоплю, огірки, капусту, квасолу, буряки, гарбузи та інші овочі, а також фрукти, котрими харчується селянська сім'я, орудує косою нарівні зі всі-

ма селянами, заготовляючи корм для корови, раптом стає лауреатом премії Тараса Шевченка. Таке середовище породжує різні вислови на кшталт: «Мідянка продав луйтру за 260 тисяч грн». Одні вимовляють це із заздрістю, а жартівники з дружнім гумором.

Як би там не було, а переважна більшість земляків гордиться своїм талановитим поетом. Мабуть, ще й тому, що в ньому промовляє дух наших предків, який відображається в мові, у засобах змалювання ліричного героя, навколишньої природи, де ліс нагадує святковий храм, у якому величаві буки, наче колони, підпирають небесне шатро. Поезія митця створена фактично нашою етнічною культурою. Її високо цінують українці з діаспори, з-поміж якої значна частина вихідців із Закарпаття. Поезія П.Мідянки звучить для них ностальгією за рідним краєм.

Не берусь оцінювати творчість нашого поета, бо для мене, другокурсниці, мабуть, робити це ранувато, та й, зізнатися, не достатньо з віршами автора обізнана. Але безмежно радію з того, що наша літературна Тячівщина й Закарпаття в цілому збагатилися ще однією видатною особистістю — лауреатом премії Великого Кобзаря, до речі, випускником філологічного факультету УжНУ.

Тетяна КОСТЕВИЧ,

студентка відділення журналістики.

ПРАКТИКУМ

Фотографія — це життя...

Чи не кожна людина, споглядаючи різні фотознімки, згадує щось особливе або хоче зануритись у світ природи, який оточує її. Фотожурналіст Олег Григор'єв, який завітав до студентів-журналістів УжНУ, вважає, що студійна фотозйомка — майже мертва. Це можна помітити на всіх світлинах автора: усюди головними є краєвиди, мальовничі куточки та події, які не привертають уваги рейтингових ЗМІ, зате відіграють певну роль для героїв фоторепортажів.

Власне, гість прес-клубу прийшов у затишну аудиторію разом із дружиною, котра скромно сіла поряд зі студентами і, як личить справжньому фотографу, знімала на камеру все те, що відбувалося в аудиторії № 406.

Тим часом Олег пояснив студентам тонкощі своєї професії й відзначив: навички фотомистецтва важливі для роботи журналіста. А потім представив присутнім частину знімків.

Світлина вражала не лише майстерністю автора, а й ідеєю роботи. Особливої уваги привертала фотографія з по-

Від Олега ГРИГОР'ЄВА студенти почерпнули чимало цікавої інформації

їздки разом із міжнародним благодійним фондом «Caritas». Фотограф зумів показати характери героїв, їх зв'язок з навколишнім світом. Так, на одному з полотен була самотня дівчинка, яка довго мовчала. «Вона, мабуть, була занурена у свій глибокий внутрішній світ, про масштаби якого ми навіть і не здогадуємось. Та й на всіх цих знімках кожна людина розкрила себе», — зазначив О.Григор'єв.

Окрім того, він показав результати роботи із загадкових печер Тернопільщини, мотогонок та «Битви націй». Щодо останнього, то це не змагання, яке транслювалося по телебаченню, а справжні лицарські бої, де боротьба була не менш напруженою, ніж у згаданому телепроекті.

Із репортажів зі змагань із мотоспорту особливу увагу привернула фотографія, на якій п'ятирічний хлопчик без будь-якої підтримки стартував у гонці.

Після предствалення світлин О.Григор'єв залюбки поспілкувався зі студентами. Розмова була теплою та невимушеною, оскільки чи не вперше мої колеги зустріли фотографа, який уміло володіє комунікацією між людьми, розповідає конкретно й широко про ту справу, що стала невід'ємною частиною життя.

На завершення фотографа, який уміло четвертокурсники сфотографувалися із відомим фотожурналістом.

Андрій СЛОХІНЯК,

студент відділення журналістики.

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД

Філологічний факультет: п'ятдесят років тому

Мені, студентці другого курсу, що лише починає осягати ази вищої освіти, хочеться заглянути в ті далекі часи, збагнути дух тієї доби, довідатись, якими були наші однолітки тих днів і як склалась їх доля в майбутньому. Коли лягли на лист паперу перші слова, відчула: реалізація задуму не для короткої публікації, бо із далекої давнини переді мною зринають десятки талановитих постатей, що зробили наш світ іншим: кращим і привабливішим у матеріальному, науковому, духовному та естетичному вимірах. Для розкриття цієї теми глибше, потрібен час, серйозний підхід, фахова підготовка, оскільки рамки такого дослідження занадто широкі. Мені доведеться обмежитись лише окремими штрихами та подробицями.

Умовно переносуюсь у коридори та аудиторії тогочасного філологічного факультету. Залишу осторонь інфраструктуру підрозділу та зміни в ній, які відбулися впродовж цього тривалого відрізка часу. Додам хіба те, що він змінив свою адресу розташування.

Партія в ті роки засуджувала Сахарова, Стуса, але дисидентський рух торкнувся кожного з його представників. Вони не могли стояти осторонь, не мали права. Жили диханням нових ідей, які поширювались у народному середовищі, в умах поетів-шістдесятників. Натрапляю серед них на цілий пласт талановитої молоді, яка в майбутньому зробить вагомий внесок у розвиток вітчизняного мистецтва, духовного відродження нації, що борсалася в той час у багні антинародної ідеології.

Надійною опорою для них, молодих, підґрунтям була значна частина тогочасного викладацького складу, який своїм творчим мисленням, переконли-

вим вагомим словом міцно приковував студентство до свого етнічного коріння, до української національної ідеї. Вони були справжньою демократичною елітою Закарпаття. У першу чергу це: декани факультету Андрій Ігнат та пізніше Павло Лісовий, викладачі Василь Добош, Федір Потушняк — викладач і письменник, автор відомого роману «Повінь», Олексій Бевзенко — автор підручника «Діалектологія української мови», за яким сьогодні ми опануємо цю дисципліну, Йосип Дзендзелівський — автор «Атласу говорів Закарпаття», у котрому чітко визначено периферійні ареали говорів нашого краю. Ці та ряд інших наставників стали авторами сотень публікацій, що розширили рамки мовознавчої та літературознавчої наук. То були люди вишуканої інтелігентності, вони слугували трампліном для розвитку талантів. Приємно, що ця добра традиція не втрачена факультетом і сьогодні, успішно продовжується сучасними наставниками студентської молоді.

Мене перш за все приваблюють «мої однокурсники», студенти другого року навчання того часу. Серед них — майбутня поетеса Людмила Кудрявська. Тут же відомий сьогодні письменник і публіцист Володимир Фединишинець та його майбутня дружина Олена, яка стала знаним мистецтвознавцем, їх однокурсник Іван Сабадош — майбутній завідувач кафедри української мови та літератури філологічного факультету. Усі вони були близько знайомі з Василем Вовчком — відомим на той час письменником, який навчався на п'ятому курсі. У військовій формі коридором крокує першокурсник Петро Попадинець, майбутній редактор часопису «Слово» у м. Хуст, автор кількох поетичних збірок.

Третій курс — Іван Хланта ретельно записує щойно почуту коломийку. Це майбутній кандидат філологічних наук, активний збирач усної народної творчості, яку видав кількома збірками. Він — автор багатьох монографій та досліджень творчості ряду письменників За-

карпаття. Також Дмитро Федака (батько історика Сергія Федаки) — літературознавець, редактор видавництва «Карпати» та «Закарпаття».

В одній із аудиторій бачу й нинішнього завідувача кафедри російської літератури, доцента Івана Сенька — односельчанина колишнього Президента Карпатської України Августина Волошина. Іван Михайлович, студент російського відділення, уважно слухає лекцію із зарубіжної літератури, яку читає викладач Ауслендер. Ним захоплювались студенти: глибокі знання світової літератури, високий артистизм при викладанні матеріалу справді вражали. Мабуть, в Ауслендера кращі риси педагогічної майстерності й успадкував нинішній викладач світової літератури І.Сенько.

Окрасою четвертокурсників був Петро Скунець — один із найобдарованіших поетів України, який уже на другому курсі став наймолодшим поетом радянської імперії, майбутній лауреат премії імені Тараса Шевченка. В однокласниках Петра Миколайовича — майбутній поет, автор популярної пісні «Очі волошкові» Анатолій Драгомерецький. Менш відомий поет-лірик Віктор Савченко, який працював редактором районки в Київській області, але рано пішов із життя.

Частим гостем четвертокурсників був студент другого курсу фізичного факультету Володимир Сливка, оскільки старший його брат Борис там навчався. Володимир Юлійович пізніше став ректором університету, а Борис Юлійович — директором 6-ої школи, де створив кімнату-музей Гренджі-Донського.

На завершення, хотілось би висловити слова щирої вдячності Михайлові Пойді — редактору газети «Вісник Тернова», який допоміг мені зробити екскурс у ту далеку добу, з якою він добре обізнаний, оскільки також був четвертокурсником того часу, земляком і близьким другом П.Скунця, односельчанином В.Фединишинець.

Тетяна КОСТЕВИЧ,

студентка відділення журналістики.

ПЕРШОКВІТНЕВО

Зі студентського «етикету»

1. Прокинувся сам — розбуди товаришів. Свіжий потік обурень допоможе тобі прогнати сон і надасть заряд бадьорості.

2. Розбудивши товаришів, потрібно першим захопити душ і туалет, ум'яти на сніданок спільний запас бутербродів, узяти найкращі черевики. У результаті отримаєш додатковий заряд бадьорості.

3. Виходячи з гуртожитку, не буди вахтера — пошкодує старшу людину. Вистачить із нього й того, що ти влаштував о четвертій годині ранку, повертаючись із дискотеки.

4. В університетських коридорах вітайся з усіма, кому за тридцять. Раптом — твій

викладач? Не запам'ятовувати ж усіх!

5. Увалюючись на лекцію із солідним запізненням, не відволікай викладача стукотом у двері й дурним запитанням «Чи можна ввійти?» Якщо не можна, тебе й так не пустять, якщо можна — зроблять вигляд, що не помітили.

6. Якщо раптом пустили на лекцію, не розмовляй, не пустуй і не шуми. Ляж на парту й спи спокійно. Розмовляти, пустувати й шуміти будеш на наступній лекції, коли виспишся.

7. Став на парах якнайбільше запитань із приводу й без. Є шанс, що викладач тебе запам'ятає, і коли ти з'явишся на іспит, буде певен, що ти із цієї спе-

ціальності, із цього потоку, і з цього факультету, незважаючи на твої відповіді.

8. Совість пропонує повчитися. Відповідай їй, що ще не кінець семестру, і йди на футбол.

9. Відвідай знайомих, сподіваючись повечеряти задаремно. Чим більше знайомих — тим ефективніша боротьба з голодом.

10. Після вечері трохи поспи і — на дискотеку.

11. Лягаючи спати, розбуди товаришів. Дай їм можливість порадіти тому, що ти нарешті з'явився живий і здоровий.

12. Наступний день розпочни з пункту №1.

**Підготувала
Андріана МЕГІЦ,**

студентка відділення журналістики.

РОВЕСНИК

Світла, щира, з якою хочеться дружити

...Приємний голос на іншому кінці слухавки погодився про зустріч. Миловидна, весела дівчина вже чекала в наперед обумовленому місці. Перша думка, яка виникла в мене під час розмови — «комсомолка», спортсменка й просто красуня». Енергійна, життєрадісна, надзвичайно проста та відкрита, першокурсниця Рената ІІБЕР поділилася зі мною своїми планами та думками. Пластичні рухи під час бесіди засвідчили та підтвердили рід її занять — танці. Займатися ними почала лише 3 роки тому. Доти була музиканткою, і дівчина не встигала. Танцює «для себе» в стилі модерн.

Багато хто б подумав, що вчиться вона в школі з цим напрямком, та Рената вибрала куди серйознішу спеціальність на фізичному факультеті — «Системи технічного захисту інформації». Коли дівчина вчилася ще в 9 класі, у неї виникла «ідея фікс» стати юристом, проте рідні відмовили їй. Саме тому вступила на фізичний факультет із докладним вивченням математики і правознавства. Основою ж є програмування. У групі, де вчиться наша героїня, 13 хлопців і 2 дівчини. Зізнається, що з чоловічою половиною їй легше спілкуватися, простіше знайти спільну мову.

У такому шаленому, насиченому ритмі важко перебувати в спокої, і Рената свій день планує, «як вийде». Весь робочий день у неї базується навколо тренування в танцювальній групі «ТЕТА» школи сучасного танцю «Бліц». На вихідних прибирає

вдома, вчиться. У вільний час зустрічається з друзями, грає в КВН. Свого часу команда навіть посідала 1 місце в Ужгороді.

Невдовзі відбудеться «День Архімеда» в «Гадіюні». Рената відповідальна за організацію конкурсу «Міс». Зізнається, що дівчат не вистачає, але свято мусить відбутися.

Відверто говорить Р.ІІБЕР і про те, що їй не подобається бути старостою. Вважає, що могли б і платити додатково за цю посаду. А ще зазначає: одногрупники ображаються за «енки», які можна було б приймати від викладачів. Однак на цьому фоні знаходить і плюси, коли проходить розподіл на підгрупи. Деколи щастить приходити аж на другу пару, то можна спокійно зранку поніжитися в ліжку.

Серце нашої героїні зайняте. На хвилину замислюється й підраховує, скільки. Виявляється, що майже 4 роки. З цього приводу висловлюється, що між нею та її половинкою існує довіра, яка так важлива для кожної пари. Не забороняють одне одному нічого, чим пояснює свій вислів: «Стосунки в нас вільні».

Крім занять, дівчина знаходить час для вишивання картин та гри на старенькому раритетному фортепіано.

...Не буду вдаватися в подробиці, як я вийшла на свою співрозмовницю, але враження від розмови з нею залишилися добрими. Із «позитивною характеристикою» мені відрекомендували цю студентку й до побачення з нею. Світла, щира дівчина, з якою хочеться дружити не тільки в рамках інтерв'ю.

Оксана ПІТРА,

студентка відділення журналістики.

ПАУЕРЛІФТИНГ Чемпіонка

У Севастополі завершився чемпіонат України з пауерліфтингу в жимі лежачи, у якому взяла участь третьокурсниця факультету фізичного виховання і спорту УжНУ Єлизавета Бан. У першому ж підході студентка легко підняла 90 кг, що зробило її недосяжною для суперниць і у другому вижала 98 кг, це стало новим молодіжним рекордом України. У третій спробі спортсменка впевнено впоралась із 100-кілограмовою штангою, яка виявилася вдвічі важчою від ваги студентки, але судді не зарахували підхід.

У підсумку Ліза випередила срібну призерку на 28 кг і стала чемпіонкою України у двох номінаціях — уперше серед дорослих спортсменок і втретє серед юніорок до 23-х років, а також рекордсменкою країни. Завдяки успішному виступу вихованки старшого викладача кафедри фізичного виховання Андрія Федорішка Закарпаття посіло друге місце в командному заліку серед юніорок, а спортивний клуб УжНУ — перше серед спортклубів областей України.

За інформацією факультету фізичного виховання і спорту.

Єлизавета Бан із тренером Андрієм Федорішко

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ СПОРТ Із Кубком України

Приємне повідомлення надійшло зі Славутича. Провідна пара області зі світовим ім'ям, студенти факультету фізичного виховання і спорту УжНУ Володимир Лятов та Вероніка Мишко посіли перше місце в Кубку України з-поміж дорослих за програмою 10 танців. Цей же дует випробував свої сили в Німеччині на чемпіонаті Європи в «стандарті» (європейській програмі), а в квітні продемонструватиме майстерність у Данії за програмою 10 танців. Звичайно, очікуємо на виступ наших студентів і в домашньому традиційному міжнародному турнірі «Uzhgorod open», який 28 — 29 квітня пройде в обласному центрі Закарпаття під егідою Всесвітньої федерації танцювального спорту.

Інф. «Погляду».

Володимир Лятов і Вероніка Мишко в танці

□ ПІСЛЯСЛОВО ДО АКЦІЇ

Як в Ужгороді перехворіли «Вірусом доброти»

лин зібрали 190 гривень, і ці кошти пішли на солодощі дітям. Також у торговельно-сервісному центрі «Дастор» декілька днів поспіль студенти переконували всіх кидати солодкі подарунки дітям у гарну, яскраву коробку.

Також мешканці й гості міста могли залишити свої привітання, побажання та просто приємні слова на «стіні доброти». Найчастіше писали: «Завжди усміхайтесь», «будьте щасливі», «дякуємо за доброту і позитив» тощо.

Крім того, напередодні студенти відділення журналістики УжНУ відзняли відеоролик, де маленькі діти, учні перших класів ЗОШ №20, розповідали, що таке доброта. Дитячі слова були щирими та добрими, тож відео не залишило нікого байдужим.

Після проведеної акції «Вірус доброти» організатори задоволені проведеною роботою. Усім було надзвичайно приємно бачити, як усміхаються люди, робити їх щасливими; усі отримали нерепродуоване задоволення, море позитиву та гарних емоцій. І хоч погода в той день виявилася не зовсім сприятливою, ніхто не звертав уваги, адже усмішки, обійми та приємні слова зігрівали.

Студентка відділення журналістики Катерина Брижань поділилася враженнями: «Я займалася підготовкою доброго прогнозу, адже знаю, що навіть кілька хороших і приємних слів можуть надовго підняти настрій. Вважаю, що акція була потрібною і вдалася організаторам сповна, адже хоча б крихту доброти, але пощастило подарувати як друзям, так і випадковим перехожим».

Організатори планують проводити подібну акцію й наступного року, але вже зі значно більшим розмахом.

Людмила ЛЕГЕЗА,

студентка відділення журналістики.

Уже збігло достатньо часу, а в Ужгороді й досі згадують незвичну акцію, яка отримала назву «Вірус доброти». Нагадаємо: близько двох десятків активістів обіймали людей, дарували їм «добрі прогнози» та листівки з інформацією про День доброти, адже майже ніхто не знав про існування такого свята. Перехожі щиро дивувалися й раділи, коли їх обіймали, та найбільше всі тішилися «прогнозом доброти» на зразок: «Тобі пощастило: у твою усмішку й щирі очі закохалися!», «усе, що ти робиш і чому приділяєш увагу, невдовзі принесе очікуваний результат», «упродовж 5 днів ти відчуєш у собі сили для початку якоїсь нової справи!» та багато інших позитивних та приємних прогнозів.

Солодкими подарунками були ошасливлені найменші жителі міста. Такий вияв доброти неабияк сподобався малечі, що спонукало її прибігати декілька разів та приводити із собою друзів. Також не забули активісти відвідати й пункт обігріву що біля філармонії.

Цікаво, що підготовку до акції активісти почали за кілька днів — провели в університеті інший незвичний захід «Платні поцілунок», під час якого шестеро волонтерів готові були цілувати всіх охочих за 2 грн. в щічку, а за 5 — у губи. У такий спосіб за 40 хви-

Кращим студентським матеріалом

«Погляду» в № 2 (137) визнано:

проблемну статтю «Ревізія як візія»
Мирослави ШИМОН та Світлани
ЛАПИГИ, студенток відповідно
III та II курсів відділення журналістики.
Вітаємо авторок!

Читайте погляд

ПОГЛЯД

Орган ученої ради Ужгородського національного університету.

Замовлення: № 50.

Ціна: безкоштовно.

Виходить: щомісяця, крім канікул.

Номер підписано до друку: 29.03.12

Номер надруковано: у Видавництві УжНУ «Говерла», 88000 м.Ужгород, вул. Капітульна, 18. Наклад: 300 примірників. Формат: А 4, 2 ум. друк. арк.

Засновник і видавець:
Ужгородський національний університет.
88003 м. Ужгород, вул. Підгірна, 46.

Адреса редакції: 88016 м. Ужгород, вул. Університетська, 14 (центральний корпус, поруч з аудиторією М1). Тел.: 64-32-46.

Реєстраційне свідоцтво:
ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Дизайн: Л.Я.Поліха.

Набір: М.В.Черничко.

Коректура: М.В.Шимон